Додаток 2

до наказу від _____ 2020 р. № _____

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ неперервної освіти і туризму
_____ М.М. Кулаєць
"30" 06 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри менеджменту
ім. проф. Й.С. Завадського
протокол № 13 від 17 червня 2020 р.
завідувач кафедри
_____ Н.П. Резнік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Дорадництво»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: доцент кафедри менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського, к.е.н., доцент Новак О.В.

Київ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Менеджмент агропромислових формувань

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	*Магістр*	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Спеціальність	073 «Менеджмент»	
Освітня програма	«Дорадництво»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	*іспит*	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	*30 год.*	*12 год.*
Практичні, семінарські заняття	*15 год.*	*10 год.*
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	*105 год.*	*98 год.*
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	*3 год.*	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс "Менеджмент агропромислових формувань" формує профіль майбутнього спеціаліста, озброюючи його основами теорії та методології управління організації в умовах ринкової аграрної економіки.

Мета курсу - дати студентам цілісну і логічно-послідовну суму знань про суть управління в підприємстві та організації, розкрити основи теорії, методології та практики менеджменту за умов дії ринкового механізму господарювання.

Завданнями курсу є:

вивчення особливостей керівника, як суб'єкта управління, його взаємодії з навколишнім середовищем, організацією і групою;

розгляд сучасних теорій менеджменту та еволюції специфічних функцій управління під впливом науково-технічного прогресу;

вивчення теорії та практики прийняття управлінських рішень, реалізації менеджером основних функцій планування, організації, мотивації та контролю,

вивчення феномену лідерства та використання його для ефективного регулювання дій підлеглих,

ознайомлення та освоєння системи руху управлінської інформації та дослідження впливу на цей процес системи комунікацій.

В результаті вивчення дисципліни ***студент повинен*** **знати**:

- напрямки діяльності в сфері управління в сучасних організаціях;
- основні функції та методи управління;
- сутність стратегічного та оперативного управління ;
- принципи побудови ефективної системи управління ;
- практику роботи з менеджменту керівників підрозділів сучасних вітчизняних та зарубіжних підприємств.

По закінченню вивчення дисципліни студент повинен **уміти**:

- організовувати практичну роботу з управління в сучасних організаціях;
- здійснювати аналіз діяльності системи управління організації;
- застосовувати різні методи та інструменти систем планування, організації, мотивації та контролю роботи підприємства;
- використовувати відповідно до ситуації методи прийняття управлінських рішень та здійснювати комплекс дій для їх реалізації;
- налагоджувати та проводити ефективну комунікацію в системі управління підприємством;
- обирати та використовувати відповідний ситуації стиль лідерства, що ґрунтується на відповідних видах та формах влади та управлінського впливу;
- визначати вплив обраної системи стимулювання на ефективність роботи персоналу та при необхідності коригувати її для забезпечення достатньої мотивації.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу явищ та

процесів
ЗК2 - Здатність застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях
ЗК3 – Здатність застосовувати інформаційні і комунікаційні технології для пошуку та аналізу науково-технічної інформації, організації наукових досліджень та оброблення одержаних результатів
ЗК4 - Здатність до проведення наукових досліджень на високому професійному рівні
ЗК5 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, прагнення до саморозвитку
ЗК6 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, готовність нести відповідальність за прийняті рішення
ЗК7 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
ЗК8 - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблемні питання
ЗК9 - Здатність працювати в команді та автономно
ЗК10 - Здатність працювати в контексті міжнародної інтеграції
ЗК11 - Здатність розробляти та керувати проектами
ЗК12 – Здатність володіння навиками дорадчої діяльності
ЗК13 - Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, діяти соціально відповідально
ЗК14 - Здатність володіння українською та щонайменше однією з іноземних мов на рівні професійного і побутового спілкування.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):
СК1. Знання найбільш передових концептуальних та методологічних основ в сфері дорадництва.
СК2. Знання законодавства України та нормативно- правових актів Європейського Союзу.
СК3. Здатність орієнтуватися в нормативно-правових актах зарубіжних країн в сфері дорадництва.
СК4. Уміння проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей.
СК5. Уміння розробляти та реалізовувати проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, культурні, етичні та інші проблеми у сфері дорадництва.
СК6. Наявність лідерських навичок, що передбачає:
– уміння встановлювати цілі, визначати пріоритети та орієнтири в сфері управління;
– навички зі стратегічного планування;
– уміння працювати з великим обсягом інформації та здатність виконувати одночасно декілька завдань;
– уміння вести ділові переговори;
– уміння досягати кінцевих результатів.
СК7. Уміння приймати ефективні рішення, що передбачає:
– аналіз державної політики;
– наявність необхідних знань для ефективного розподілу та використання

ресурсів (людських, матеріальних, фінансових).

СК8. Компетентності у сфері комунікації та взаємодії, що передбачають:

– уміння здійснювати ефективну комунікацію;

– уміння спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю для дослідження та вирішення нагальних питань сфери управління;

– уміння налагоджувати і підтримувати співпрацю та партнерську взаємодію;

– уміння бути відкритим для спілкування та відкритим у провадженні професійної діяльності.

СК9. Компетентності в сфері управління змінами, що передбачають:

– уміння формувати плани змін та покращень;

– управляти змінами та реакцією (спротивом) на них;

– проводити оцінку ефективності змін.

СК10. Уміння управляти організацією та персоналом, що передбачає:

– організацію роботи і здійснення контролю;

– управління проектами;

– управління якісним обслуговуванням;

– мотивування;

– управління людськими ресурсами.

СК11. Здатність демонструвати та послуговуватися в професійній діяльності та побуті особистісними компетенціями, зокрема проявляти:

- принциповість, рішучість і вимогливість під час прийняття рішень;
- спрямованість на служіння суспільству, захист національних інтересів;
- системність у виконанні будь-яких завдань і обов'язків;
- інноваційність та неупередженість;
- самоорганізацію та саморозвиток;
- уміння працювати в стресових ситуаціях.

СК13. Здатність роботи з інформацією, що включає:

- знання основ законодавства про інформацію;

СК14. Здатність до автономного прийняття рішень та їх реалізації.

СК15. Уміння брати на себе відповідальність та нести її, зокрема в частині соціальної відповідальності за результати прийняття стратегічних рішень.

СК16. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення протягом життя, відповідальність за навчання інших.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Система менеджменту організації												
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	16	4	2	-	-	10	12	1	1			10
Тема 2. Розвиток науки управління	14	2	2	-	-	10	12	1	1			10
Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень	18	4	2	-	-	12	13	2	1			10
Тема 4. Ефективність управління	12	2	-	-	-	10	12	1	1			10
Модульний контроль	1	-	1	-	-	-	1	1				
Разом за змістовим модулем 1	*61*	*12*	*7*	-	-	*42*	*50*	*6*	*4*			*40*
Змістовий модуль 2. Процес управління на підприємстві												
Тема 5. Планування в організації	13	2	1	-	-	10	12	1	1			10
Тема 6. Організація як функція управління	17	4	2	-	-	11	12	1	1			10
Тема 7. Мотивація	17	4	2	-	-	11	12	1	1			10
Тема 8. Управлінський контроль	12	2	-	-	-	10	12	1	1			10
Тема 9. Лідерство	17	4	2	-	-	11	10,5	0,5	1			9
Тема 10. Комунікації в управлінні	12	2	-	-	-	10	10,5	0,5	1			9
Модульний контроль	1	-	1	-	-	-	1	1				
Разом за змістовим модулем 2	*89*	*18*	*8*	-	-	*63*	*70*	*6*	*6*			*58*
Усього годин	**150**	**30**	**15**	**-**	**-**	**105**	**120**	**12**	**10**			**98**

Структура навчальної дисципліни

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Організація як обєкт управління	-
2.	Тема 2. Поняття і сутність менеджменту	2
3.	Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень	2
4.	Тема 4. Планування в організації	-
5.	Тема 5. Мотивація	2
6.	Тема 6. Лідерство	2
7.	Тема 7. Комунікації в управлінні	-

Усього	**8**

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Організація як обєкт управління	2
2.	Тема 2. Поняття і сутність менеджменту	-
3.	Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень	-
4.	Тема 4. Планування в організації	2
5.	Тема 5. Мотивація	-
6.	Тема 6. Лідерство	-
7.	Тема 7. Комунікації в управлінні	2
Усього		**6**

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Визначення менеджменту, його виникнення та розвиток.
2. Соціально-економічні умови виникнення та розвитку менеджменту. Теорії менеджменту.
3. Історія розвитку менеджменту в Україні та за рубежем.
4. Завдання менеджменту.
5. Роль і цілі менеджменту.
6. Ієрархія в менеджменті.
7. Зв'язок менеджменту з іншими науками.
8. Види менеджменту.
9. Процес менеджменту.
10. Характеристика основних функцій менеджменту.
11. Організація: її основні моменти та типи.
12. Процес стратегічного планування.
13. Планування: його види, завдання.
14. Визначення мети, місії та чинників.
15. Мотивація: суть, еволюція, ієрархія потреб, винагороди.
16. Ієрархія потреб за А. Маслоу.
17. Контроль: основні завдання та етапи.
18. Еволюція поглядів та сучасні теорії мотивації.
19. Представники школи наукового менеджменту та їх погляди.
20. Представники класичної школи менеджменту, їх наукові погляди.
21. Представники школи людських відносин, їх наукові погляди.
22. Нова школа менеджменту та її представники.
23. Системний підхід у менеджменті.
24. Ситуаційний підхід у менеджменті.
25. Кількісний підхід у менеджменті.
26. Характеристика внутрішнього середовища організації.
27. Характеристика зовнішнього середовища організації.
28. Порівняння моделей менеджменту в США і Японії.
29. Наукові принципи менеджменту.
30. Організація як відкрита система.
31. Організація як структура і процес.
32. Елементи організації.
33. Формальні та неформальні організації.
34. Типи організаційних структур.
35. Головні компоненти, що впливають на проектування організаційних структур.
36. Вертикальна і горизонтальна координація у менеджменті.
37. Делегування повноважень в менеджменті
38. Загальна система управління.
39. Керуюча система (суб'єкт) управління.
40. Керована система управління (об'єкт)
41. Керівництво. Влада і лідерство.

42. Головні форми влади в організації.
43. Комунікації в менеджменті.
44. Процес комунікації і ефективність управління.
45. Поняття і класифікація рішень.
46. Прийняття рішень. Моделі та методи прийняття рішень.
47. Природа процесу прийняття рішень.
48. Методи розробки і прийняття рішень.
49. Особливості прийняття групових рішень.
50. Соціальна відповідальність і етика в менеджменті.
51. Менеджер, бізнесмен, підприємець.
52. Відмінність між менеджером і підприємцем.
53. Класифікація груп менеджерів.
54. Вимоги до сучасного менеджера.
55. Критерії ефективної діяльності менеджера.
56. Характерні особливості праці менеджерів.
57. Суть, класифікація та зміст методів менеджменту.
58. Офіційні та неформальні комунікації у менеджменті.
59. Бар'єри спілкування у менеджменті.
60. Інформаційно-комп'ютерні системи у менеджменті.
61. Покращення інформаційного забезпечення менеджменту.
62. Лідерство в менеджменті.
63. Характеристика основних типів влади.
64. Характеристика лідерства за стилем роботи.
65. Формування ефективного стилю лідерства.
66. Досвід ефективного стилю лідерства.
67. Мистецтво сучасного менеджменту.

Комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Які групи факторів виділяються згідно теорії мотиваційної гігієни Ф. Герцберга?

1.	Групи факторів: дійсні мотиватори та гігієнічні фактори
2.	Групи факторів: дійсні мотиватори та фізіологічні потреби працівників
3.	Групи факторів: потреби в успіху та потреби у визнанні
4.	Групи факторів: дійсні мотиватори та потреби в зростанні

2. Який із пунктів розкриває сутність процесу прийняття рішення?

1.	Це процес підготовки на перспективу рішень про те, що, ким, як і коли повинно бути виконане
2.	Це процес, який починається з констатації виникнення проблемної ситуації та завершується вибором дії, яка спрямована на усунення проблемної ситуації
3.	Це процес, в межах якого здійснюється розподіл робіт поміж окремими робітниками і їх групами та узгодження їх діяльності
4.	Це процес спонукання працівників до діяльності для досягнення цілей організації

3. Комунікації - це:

1.	Функції менеджменту
2.	Методи формування колективів
3.	Обмін інформацією
4.	Методи менеджменту

4. Які принципи покладені в основу цілеформування?

1.	Структуризація

2.	Взаємодоповнення і взаємопідтримка
3.	Справедливість
4.	Несуперечливість цілей

5. Які виділяють групи потреб в теорії мотивації?

1.	Потреби першого роду, які за своєю сутністю є фізіологічними
2.	Потреби середнього роду, які за своє суттю є виробничими
3.	Потреби нижчого роду, які носять адміністративний характер
4.	Потреби другого роду, які носять соціально-психологічний характер

6. Розмістіть в логічній послідовності основні етапи розвитку менеджменту в світі.

1.	Етап «Наукове управління підприємством»
2.	Етап «Рух за гуманні стосунки»
3.	Домонополістичний етап
4.	Етап «Адміністративно-бюрократичний підхід»
5.	Сучасний етап розвитку науки менеджмент

7. Встановіть відповідність між історичними етапами розвитку системи планування та їх характеристиками.

	Етап розвитку системи планування		**Характеристика етапу**
А.	Бюджетне планування	1.	ґрунтується на оцінюванні найважливіших довгострокових альтернатив і динамічному управлінні ресурсами, а не лише на прогнозі майбутнього;
Б.	Довгострокове планування	2.	орієнтована на забезпечення досягнення стійких конкурентних переваг. Компанія створює своє майбутнє
В.	Стратегічне планування	3.	орієнтована на максимальну гнучкість структури, культури мислення, сфери взаємодії з метою формування вміння організації швидко змінюватися. Організація будує своє майбутнє в рівноправному діалозі з клієнтом. Основними об'єктами планування є компетенції організації і компетентність співробітників
Г.	Стратегічний менеджмент	4.	ґрунтується на складанні щорічних кошторисів і контролі відхилень
Д.	Менеджмент змін	5.	ґрунтується: на використанні прогнозів, статистичних моделей, виявленні тенденцій і трендів; на припущенні, що зовнішнє середовище має власну динаміку

8. Визначіть хто із науковців є автором вказаних теорій мотивації?

	Прізвище автора		**Назва теорії**
А.	В. Врум	1.	Ієрархії потреб
Б.	А. Маслоу	2.	Справедливості
В.	Ф. Герцберг	3.	Мотиваційної гігієни
Г.	С. Адамс	4.	Очікувань

9. Цілеспрямована дія на об'єкт із метою зміни його стану або поведінки у зв'язку зі зміною певних обставин - це ....

(у бланку відповідей вкажіть одним словом вірну відповідь)

10. Менеджмент — це....

(дайте ґрунтовну відповідь)

7. Методи навчання

Згідно з планом вивчення дисципліни «Менеджмент» передбачається використання методики проблемного навчання, а також модульно-рейтингової системи навчання. Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

- ***на лекціях*** чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

- ***на практичних заняттях*** запроваджуються різні навчальні технології: обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

8. Форми контролю

Програма передбачає проведення постійного контролю знань студентів у ході практичних занять, опитування, виконання ними комплексних контрольних завдань, застосування модульно-рейтингової системи навчання та оцінки знань, та складання заліку після вивчення курсу дисципліни.

Форми контролю студентів, які використовуються при вивченні дисципліни «Менеджмент агропромислових формувань»: поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;
- виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати інтерес студентів до предмету і їх активність у пізнанні.

Головне завдання поточного контролю – допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальні предмети.

Рубіжний (тематичний, модульний, блоковий) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Рубіжний контроль може проводитись усно й письмово, у вигляді контрольної роботи, індивідуально або у групі.

Підсумковий контроль студентів проводиться з метою оцінки їх знань і навиків з дисципліни. Основна мета - встановлення дійсного змісту знань

студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на практичних заняттях, у поза аудиторний час, на консультаціях і екзаменах.

Контроль на лекції ми проводимо як вибірково (усне опитування студентів)
або з застосуванням тестів (за раніше викладеним матеріалом).

Поточний контроль на лекції покликаний привчити студентів до систематичної проробки пройденого матеріалу і підготовки до майбутньої лекції, встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш важкі для сприйняття студентів розділи з наступним роз'ясненням їх.

Контроль у поза аудиторний час.

1. Перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури.
2. Перевірка і оцінка рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно пророблюється.
3. Індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях.

Консультації. Мета консультацій - допомогти студентам розібратись у складних питаннях, вирішити ті з них, у яких студенти самостійно розібратись не можуть. Одночасно консультації надають можливість проконтролювати знання студентів, скласти правильне уявлення про перебіг і результати навчальної роботи.

Стандартизований контроль знань (тестовий).

Іспит –це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації).

9. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	**Оцінка національна за результати складання**	
	екзаменів	**заліків**
90-100	**Відмінно**	**Зараховано**
74-89	**Добре**	
60-73	**Задовільно**	
0-59	**Незадовільно**	**Не зараховано**

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $\mathbf{R_{ДИС}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $\mathbf{R_{НР}}$ (до 70 балів): $\mathbf{R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}}$.

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Менеджмент» (робоча програма навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).
2. Буценко Л. В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Менеджмент»: для студентів ОС «Бакалавр» напряму підготовки 6.050101 «Комп'ютерні науки» / Л. В. Буценко. - К.: ЦП «Компринт», 2015. - 178 с.
3. Буценко Л. В. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Менеджмент»: для студентів ОС «Бакалавр» напряму підготовки 6.050101 «Комп'ютерні науки» / Л. В. Буценко. - К.: ЦП «Компринт», 2015. - 58 с.
4. Горьовий В.П., Гогуля О.П. Збірник задач та ситуаційних завдань з менеджменту: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти ІІІ-ІУ рівня акредитації для підготовки фахівців галузей знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» і 0305 „Економіка та підприємництво" - К.: «КОМПРИНТ», 2015. - 195 с.
5. Гудзинський О. Д. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» для підготовки фахівців напряму 0502 "Менеджмент" зі спеціальності 8.050201"Менеджмент організації" / О. Д. Гудзинський, Н. В. Гайдамак, С. М. Судомир. - К.: ІПК ДСЗУ, 2010.- 115с.
6. Менеджмент: Навчальний посібник / С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк, О.В. Новак [та ін.] / За ред. С.І. Михайлова. - 3-тє вид. - К..: «Центр учбової літератури», 2013. - 536 с.
7. Основи менеджменту: Методичні рекомендації до виконання самостійної та індивідуальної робіт студентів денної форми навчання спеціальностей 6.050206 - "Менеджмент ЗЕД", 6.050201 - "Менеджмент організацій", 6.050807 - "Логістика" / укладачі Олійник О.М., Татаринцева А.С., Маркова С.В. - Запоріжжя: ЗНУ, 2008. - 44 с.
8. Стратегічне управління у сільськогосподарських підприємствах: теорія та практична проблематика: монографія / [Т.І. Балановська, Л.В. Забуранна, О.П. Гогуля, О.В. Новак, Л.В. Буценко, Н.І. Драгнєва, З.П. Борецька] : Монографія. - К.: - Редакційно-видавничий центр НУБіП України, 2014. - 367 с.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Армстронг М. Основи менеджмента. Как стать лучшим руководителем. Серия «Учебники и учебньїе пособия». Ростов-на-Дону: «Феникс», 1998. - 512 с.
2. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: Учебник, - 3-е изд. - М.: Гардарика, 1999. - с. 11 - 42.
3. Завадський Й.С. Менеджмент: Мападешепі - Т. 1. - Вид. 2-е. - К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1998. - 542 с.
4. Менеджмент: навчальний посібник / С. І. Михайлов, Т. І. Балановська, О. С. Степасюк, О. П. Г огуля та ін. / За ред. С. І. Михайлова. - К. : НУБіП України, 2010. - 540 с.
5. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджмента: Пер. с англ. - М.: Дело, 1992. - 702 с.

6. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.050201 «Менеджмент організацій». - Житомир: ЖІТІ, 1998. - 600 с.
7. Туленков М.В. Введение в теорию и практику менеджмента: Учебн.пособие. - К.: МАУП, 1998 - с. 53-121.
8. Румянцева З.П. и др. Общее управление организацией: принципи и процесси: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 3. - М.: «ИНФРА-М», 1999. - 336 с.
9. Фатхутдинов Р. А. Управленческие решения: Учебник. 4-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2001. - 283 с.

Допоміжна:

10. Бодди Д., Пейтон Р. Основи менеджмента. - СПб: Изд. "Питер", 1999. - с. 18 - 53.
11. Дафт Р. Менеджмент. - СПб.: Изд. "Питер", 2000. - с. 14 - 42.
12. Кредісов А.І., Панченко Є.Г., Крецісов В.А. Менеджмент для керівників. - К.: Т-во "Знання", КОО, 1999. - с. 19 - 39, 100 - 112.
13. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджмента: Пер. с англ. - М.: Дело, 1992. - 701 с.
14. Мильнер Б.З. Теория организации. - М.: ИНФРА-М, 2001. - 480 с.
15. Робінс С.П., Деченсо Д.А. Основи менеджменту / Пер. з англ. А. Олійник та ін. - К. : "Основи", 2002. - с. 36 - 53.
16. Румянцева З.П. , Филипов Н.Б., Шрамченко Т.Б. Общее управление организацией: принципи и процеси: 17-модульная программа для менеджеров "Управление развитием организации". Модуль 3. - М.: ИНФРА-М, 2000-М, 2000 - с. 25 - 68, 72 - 106.
17. Смирнова В.Г., Мильнер Б.З., Латфуллин Г.Р., Антонов В.Г. Организация и ее деловая сфера: 17 модульная программа для менеджеров "Управление развитием организации". Модуль-2. - Москва.: ИНФРА-М, 2000. - с. 13 - 40, 45 - 60, 71 - 78.
18. Тарнавська Н. П., Пушкар Р.М., Менеджмент: теорія та практика: підручник для вузів. - Тернопіль: Картбланш, 1997. - с. 11 - 30.
19. Бодди Д., Пейтон Р. Основи менеджмента. - СПб: Изд. "Питер", 1999. - с. 55-101
20. Дафт Р. Менеджмент. - СПб.: Изд. "Питер", 2000. - с. 48-74
21. Кредісов А.І., Панченко Є.Г., Кредісов В.А. Менеджмент для керівників. - К.: Т-во “Знання”, КОО, 1999. - с.113-149
22. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджмента: Пер. с англ. - М.: Дело, 1992. - с.
23. Основи менеджмента: Учеб. пособие для вузов / Под. ред. А.А. Радугина. - М.: Центр, 1998. - с. 27 - 52
24. Робінс С.П., ДеЧенцо Д.А. Основи менеджменту / Пер. з англ. А.Олійник та ін. - К.: “Основи”, 2002. - с. 65-84
25. Гибсон Дж. Л., Иванцевич Д.М., Донелли Д.Х. - мл. Организации: поведение, структура, процесси: Пер. с англ. - 8-е изд. - М: ИНФРА-М, 2000. - XXVI, 662 с.

26. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. - К.: Всеувито, Наукова думка 2001. - 242 с. - (Сер. "Усе про менеджмент").
27. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений: Учеб. пособие. - К.: МАУП, 2000. - 256 с.: ил.
28. Литвак Б.Г. Разработка управленческого решения: Учеб. - М.:Дело, 2000. - 392 с.
29. Ременников В.Б. Разработка управленческого решения: Учеб. пособие для вузов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. - 140 с.
30. Смирнов З.А. Управленческие решения. - М.: ИНФРА-М, 2001. - 264 с. - (Серия «Вопрос-ответ»).
31. Юкаева В.С. Управленческие решения: Учеб. Пособие. - М.: Аудит, Издательский дом "Дашков и К^{О}", 1999. - 292 с.
32. Вершигора Е.Е. Менеджмент: Учеб. пособие. - М.: ИНФРА-М, 1998. - 256 с.
33. Иванов А.П. Менеджмент. Учебник - СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2002 г. - 440 с
34. Менеджмент (современний российский менеджмент): Учебник/Под ред. Ф.М. Русинова и М.Л. Разу. - М.: ФБК-ПРЕСС, 1998. - 504 с.
35. Мильнер Б.З. Теория организации: Учебник. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2001. - 480 с.
36. Райзберг Б.А., Фатхутдинов Р.А. Р.А. Управление ^кономикой. Учебник - М.: ЗАО "Бизнес-школа "Интел-Синтез", 1999 - 784 с

12. Інформаційні ресурси

Загального та галузевого спрямування:

1. Офіційний сайт Президента України. – Режим доступу: www.president.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
3. Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
4. Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні. – Режим доступу: http://www.municipal.gov.ua/.
5. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс. – Режим доступу: http://zir.minrd.gov.ua/.
6. Аграрний сектор України. – Режим доступу: www.agroua.net.

Професійного спрямування

1. https://www.bc-school.com.ua/ - Громадська школа бізнесу.
2. http://www.management.com.ua - Інтернет-портал для управлінців.
3. https://bgscience.ru/journals/lim/ - Лидерство и менеджмент.
4. http://efm.vsau.org/ - Економіка. Фінанси. Менеджмент. Актуальні питання науки і практики
5. http://www.nbuv.gov.ua/ - сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернацького

6. http://dspace.nbuv.gov.ua/ - Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України
7. http://www.dnpb.gov.ua – сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки ім. В.О. Сухомлинського
8. http://psylib.kiev.ua/ - психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психологічної культури.